

บทที่ 2

การตรวจเอกสาร

การตรวจเอกสารเกี่ยวกับงานอาชีพและบริการชุมชนของวิทยาลัยเกษตรกรรม

กองวิทยาลัยเกษตรกรรม สังกัดกรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ได้จัดตั้งวิทยาลัยเกษตรกรรมขึ้นทั่วประเทศ ซึ่งตั้งขึ้นแรกเริ่มเมื่อ พ.ศ. 2481 โดยมีจุดมุ่งหมายผลิตบุคลากรผู้มีความรู้ความสามารถระดับฝีมือที่เน้นทักษะประสบการณ์ภาคปฏิบัติ ปัจจุบันมีทั้งหมด 45 แห่ง วิทยาลัยเกษตรกรรมที่อยู่ตามภูมิภาค ได้แก่

วิทยาลัยเกษตรกรรมในภาคเหนือ ประกอบด้วย

1. วิทยาลัยเกษตรกรรมเชียงใหม่ จ.เชียงใหม่
2. วิทยาลัยเกษตรกรรมเชียงราย จ.เชียงราย
3. วิทยาลัยเกษตรกรรมลำพูน จ.ลำพูน
4. วิทยาลัยเกษตรกรรมแพร่ จ.แพร่
5. วิทยาลัยเกษตรกรรมกำแพงเพชร จ.กำแพงเพชร
6. วิทยาลัยเกษตรกรรมสุโขทัย จ.สุโขทัย
7. วิทยาลัยเกษตรกรรมตาก จ.ตาก
8. วิทยาลัยเกษตรกรรมพิจิตร จ.พิจิตร
9. วิทยาลัยเกษตรกรรมเพชรบูรณ์ จ.เพชรบูรณ์
10. ศูนย์ปฏิบัติการวิชาชีพเกษตรกรรมพะเยา จ.พะเยา

วิทยาลัยเกษตรกรรมในภาคกลาง ประกอบด้วย

1. วิทยาลัยเกษตรกรรมลพบุรี จ.ลพบุรี
2. วิทยาลัยเกษตรกรรมชัยนาท จ.ชัยนาท
3. วิทยาลัยเกษตรกรรมสิงห์บุรี จ.สิงห์บุรี
4. วิทยาลัยเกษตรกรรมฉะเชิงเทรา จ.ฉะเชิงเทรา
5. วิทยาลัยเกษตรกรรมชลบุรี จ.ชลบุรี
6. วิทยาลัยเกษตรกรรมปราจีนบุรี จ.ปราจีนบุรี
7. วิทยาลัยเกษตรกรรมอุทัยธานี จ.อุทัยธานี
8. วิทยาลัยเกษตรกรรมนครสวรรค์ จ.นครสวรรค์
9. วิทยาลัยเกษตรกรรมสุพรรณบุรี จ.สุพรรณบุรี
10. วิทยาลัยเกษตรกรรมกาญจนบุรี จ.กาญจนบุรี
11. วิทยาลัยเกษตรกรรมราชบุรี จ.ราชบุรี
12. วิทยาลัยเกษตรกรรมเพชรบุรี จ.เพชรบุรี

วิทยาลัยเกษตรกรรมในภาคใต้ ประกอบด้วย

1. วิทยาลัยเกษตรกรรมกระบี่ จ.กระบี่ 2. วิทยาลัยเกษตรกรรมนครศรีธรรมราช จ.นครศรีธรรมราช 3. วิทยาลัยเกษตรกรรมสุราษฎร์ธานี จ.สุราษฎร์ธานี
4. วิทยาลัยเกษตรกรรมชุมพร จ.ชุมพร 5. วิทยาลัยเกษตรกรรมระนอง จ.ระนอง
6. วิทยาลัยเกษตรกรรมพังงา จ.พังงา 7. วิทยาลัยเกษตรกรรมสงขลา จ.สงขลา
8. วิทยาลัยประมงสงขลาติณสุลันท์ จ.สงขลา 9. วิทยาลัยเกษตรกรรมพัทลุง จ.พัทลุง
10. วิทยาลัยเกษตรกรรมตรัง จ.ตรัง 11. วิทยาลัยเกษตรกรรมสตูล จ.สตูล
12. วิทยาลัยเกษตรกรรมนราธิวาส จ.นราธิวาส

วิทยาลัยเกษตรกรรมในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประกอบด้วย

1. วิทยาลัยเกษตรกรรมบุรีรัมย์ จ.บุรีรัมย์ 2. วิทยาลัยเกษตรกรรมนครราชสีมา จ.นครราชสีมา 3. วิทยาลัยเกษตรกรรมศรีสะเกษ จ.ศรีสะเกษ 4. วิทยาลัยเกษตรกรรมอุบลราชธานี จ.อุบลราชธานี 5. วิทยาลัยเกษตรกรรมชัยภูมิ จ.ชัยภูมิ
6. วิทยาลัยเกษตรกรรมยโสธร จ.ยโสธร 7. วิทยาลัยเกษตรกรรมอุดรธานี จ.อุดรธานี 8. วิทยาลัยเกษตรกรรมขอนแก่น จ.ขอนแก่น 9. วิทยาลัยเกษตรกรรมมหาสารคาม จ.มหาสารคาม 10. วิทยาลัยเกษตรกรรมร้อยเอ็ด จ.ร้อยเอ็ด 11. วิทยาลัยเกษตรกรรมนครพนม จ.นครพนม

วิทยาลัยเกษตรกรรมตั้งขึ้นมาอยู่ตามจังหวัดต่างๆของประเทศ ซึ่งมีจุดมุ่งหมายที่จะช่วยยกระดับความเป็นอยู่ของเกษตรกรให้ดีขึ้น โดยให้บริการความรู้ด้านการเกษตรแก่เกษตรกรในท้องถิ่น ทั้งนี้เพราะวิทยาลัยเกษตรกรรมมีทั้งวัสดุอุปกรณ์และบุคลากรผู้ทรงคุณวุฒิอยู่พร้อมแล้ว (ทำนอง, 2517)

เอกสารประกอบการประชุมเชิงปฏิบัติการที่เกี่ยวกับเรื่องการบริหารงานในการจัดการศึกษาหลักสูตรพิเศษ (การศึกษานอกระบบ) ของวิทยาลัยเกษตรกรรม (กรมอาชีวศึกษา, 2530) เมื่อสรุปรวมกันแล้วพบว่า หน้าที่และบทบาทของสถานศึกษาในสังกัดกรมอาชีวศึกษามีหน้าที่อยู่ 3 ประการ คือ

1. งานจัดการศึกษาให้แก่ประชาชนของชาติ แยกออกเป็น 2 ระบบ คือ
 - 1.1 การจัดการศึกษาในระบบ หรือการจัดการศึกษาหลักสูตรปกติ
 - 1.2 การจัดการศึกษานอกระบบ หรือการจัดการศึกษาหลักสูตรพิเศษ

2. งานวิจัยและพัฒนา ได้แก่ การทำการค้นคว้าวิจัยเพื่อค้นหาเทคโนโลยีใหม่มาทำการพัฒนาการผลิตให้ได้ผลดีที่มีคุณภาพดีตรงกับความต้องการของตลาด ผลิตได้ปริมาณสูงขึ้น ในขณะเดียวกันสามารถลดต้นทุนการผลิตลงได้ด้วย แล้วนำไปถ่ายทอดให้กับผู้ประกอบการอาชีพสาขานั้นต่อไป

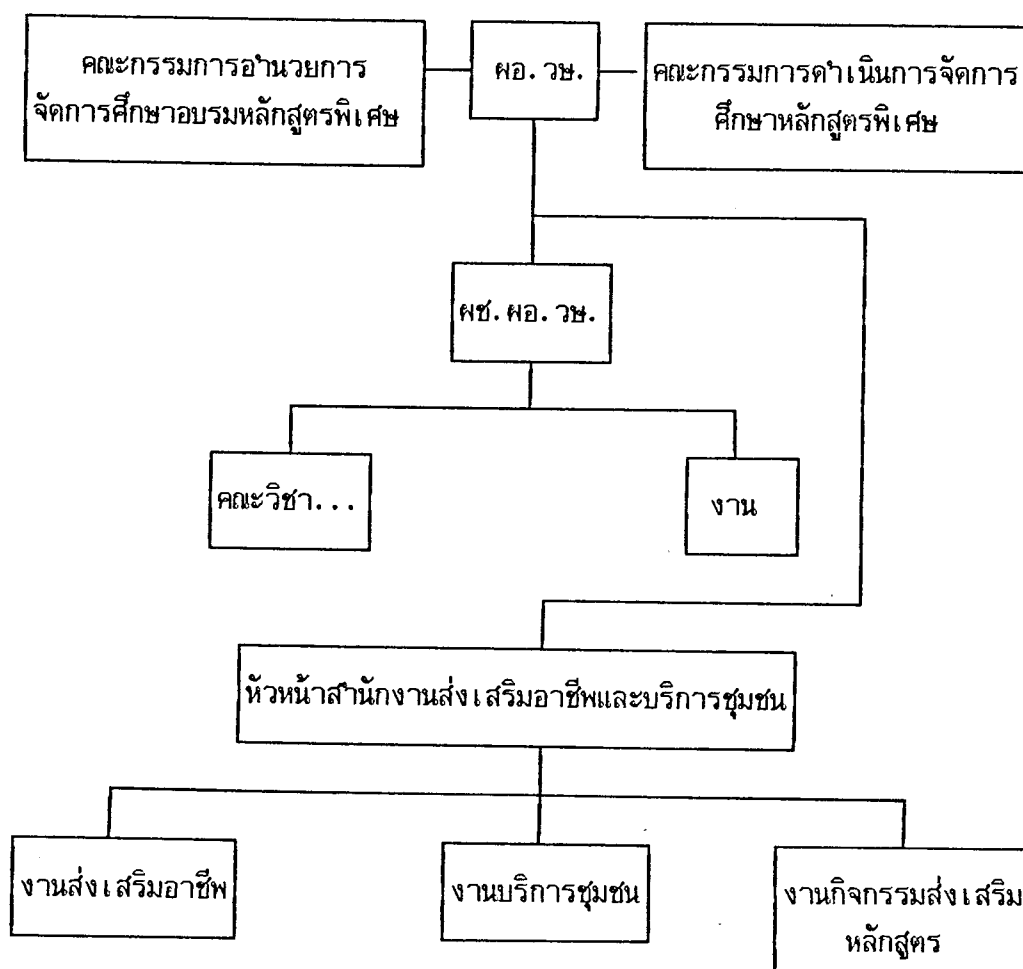
3. งานบริการชุมชน คือ ทำหน้าที่เป็นศูนย์วิชาการเพื่อให้บริการและส่งเสริมสนับสนุนอาชีพของประชาชนในท้องถิ่นและชุมชนใกล้เคียง เพื่อช่วยให้ประชาชนมีงานทำและเพิ่มพูนรายได้ให้มากยิ่งขึ้น

เหตุผลสำคัญของงานส่งเสริมอาชีพและบริการชุมชนของวิทยาลัยเกษตรกรรม คือ แนวโน้มของการพัฒนาการจัดการอาชีวศึกษาของประเทศที่พัฒนาแล้วทั้งหลายนั้น เมื่อถึงจุดอิ่มตัวแล้ว บทบาทและหน้าที่ของสถานศึกษาด้านอาชีวศึกษาที่จะดำเนินอย่างกว้างขวางในด้านการศึกษานอกระบบที่เรียกว่า การศึกษาต่อเนื่อง (Continuing Education) มากกว่าการศึกษาแบบอื่นๆ ซึ่งก็ถึงเวลาแล้วที่การจัดการอาชีวศึกษาของไทยควรจะเร่งรัดปรับบทบาทให้เป็นไปในแนวสากลได้ เพราะผลการดำเนินงานตลอดระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 5 ชี้ให้เห็นว่าการศึกษาลึกสูตรปกติ หรือเป็นระบบหลายสาขาวิชาถึงจุดอิ่มตัวแล้ว และความนิยมในการเข้าศึกษาเล่าเรียนลดน้อยลงจนไม่คุ้มค่ากับการลงทุนแล้ว ผู้สำเร็จการศึกษาในสาขาเหล่านั้นไม่สามารถเข้าประกอบอาชีพได้ จึงทำให้เกิดอัตราการว่างงานของผู้สำเร็จการศึกษามีอัตราว่างงานสูงขึ้นอย่างรวดเร็ว อันจะเป็นผลทำให้เกิดการกระทบต่อความมั่นคงของชาติได้ เพื่อเป็นการสร้างงานรองรับครู-อาจารย์ของวิทยาลัยเกษตรกรรม และเพื่อพัฒนาการฝึกอบรม โดยเน้นคุณภาพมากกว่าปริมาณ ทำให้เกิดผลที่เป็นรูปธรรมยิ่งขึ้น อีกทั้งเพื่อรักษางานการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนให้คงมีไว้ในบทบาทของวิทยาลัยเกษตรกรรมเนื่องจากมีหน่วยงานรับผิดชอบในการฝึกอบรมอาชีพพระยะสั้นมาก เป็นการกระจายการบริหารงานไปสู่ภูมิภาค และสร้างให้เกิดเอกภาพในการดำเนินงานให้วิทยาลัยเกษตรกรรมเป็นแกนนำในการพัฒนาอาชีพในชนบท และขยายบทบาทของวิทยาลัยเกษตรกรรมไปสู่ระดับอำเภอ ตำบล และหมู่บ้าน โดยตั้งสาขาขึ้นตามความจำเป็น เพื่อร่วมมือกับหน่วยงานอื่นๆ พัฒนาชนบท

งานส่งเสริมอาชีพและบริการชุมชนของวิทยาลัยเกษตรกรรม หรือการจัดการศึกษาหลักสูตรพิเศษ มีโครงการที่สำคัญ 3 โครงการ คือ

1. โครงการฝึกอบรมอาชีพเกษตรกรรมระยะสั้น เป็นโครงการที่เปิดรับเกษตรกรผู้ที่มีความสนใจเข้ารับการอบรมอาชีพในช่วงระยะเวลา 7-10 วัน ในวิทยาลัยเกษตรกรรม
2. โครงการฝึกอบรมอาชีพเกษตรกรรมเคลื่อนที่ เป็นโครงการที่วิทยาลัยเกษตรกรรมออกไปเผยแพร่ความรู้ให้แก่เกษตรกรในพื้นที่
3. โครงการอาชีวศึกษาเพื่อแก้ปัญหาความยากจนในชนบท (อศ.กช.) เป็นโครงการที่เปิดรับผู้จบการศึกษาระดับปีที่ 6 เพื่อเข้าศึกษาในระดับ ปวช. (พิเศษ) ในพื้นที่

หน่วยงานที่รับผิดชอบงานการจัดการศึกษาหลักสูตรพิเศษ คือ สำนักงานส่งเสริมอาชีพและบริการชุมชน ดำเนินการประสานงานภายในวิทยาลัยและภายนอกวิทยาลัยเกษตรกรรมอยู่ตลอดเวลา ทั้งหน่วยงานของภาครัฐบาลและภาคเอกชน ตลอดจนกลุ่มบุคคลเป้าหมายที่จะเข้าทำการฝึกอบรมอยู่ตลอดเวลา จึงเป็นสำนักงานที่ขึ้นตรงกับผู้อำนวยการวิทยาลัยเกษตรกรรมตามแผนภูมิ ดังนี้

วิทยาลัยเกษตรกรรมในสังกัดกรมอาชีวศึกษาจำนวน 45 แห่ง ได้รับงบประมาณ เพื่อให้ดำเนินการจัดการฝึกอบรมแก่เกษตรกร เป็นกิจกรรมใน 3 โครงการดังกล่าว โดยร่วมมือกับหน่วยงานของรัฐบาล ได้แก่ กรมการศึกษานอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ กรมแรงงาน กรมพัฒนาชุมชน สำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบท กระทรวงมหาดไทย กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม กรมส่งเสริมการเกษตร กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ และเอกชน

การติดตามและประเมินผลของงานส่งเสริมอาชีพและบริการชุมชนมี 3 ระดับ คือ

1. **ระดับกอง** ให้คณะกรรมการออกตรวจเยี่ยมติดตามประเมินผลอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง หรือตามคำขอของสถานศึกษา
2. **ระดับสถานศึกษา** ให้คณะกรรมการออกตรวจเยี่ยมประเมินผลการดำเนินงานอย่างน้อย 3 เดือนต่อครั้ง หรือปีละ 4 ครั้ง
3. **ระดับโครงการ** ให้มีการทดสอบความรู้ผู้เข้ารับการอบรมทุกครั้งก่อนและหลังดำเนินงานฝึกอบรมทุกครั้ง และให้มีการออกติดตามประเมินผลผู้ผ่านการฝึกอบรมทุกครั้ง โดยครั้งแรกในการติดตามภายหลังการฝึกอบรมของแต่ละรุ่นแล้ว 1 เดือน ส่วนครั้งต่อไปให้ติดตามผลอย่างต่อเนื่องตามความเหมาะสม

กิจกรรมการส่งเสริมอาชีพและบริการชุมชนที่วิทยาลัยเกษตรกรรมกำลังดำเนินการอยู่ ได้แก่ การจำหน่ายพันธุ์ไม้และพันธุ์สัตว์แก่เกษตรกร การแจกเมล็ดพันธุ์ ถั่วพันธุ์ไม้ สัตว์เลี้ยง รวมถึงประมง ไปสู่เกษตรกร การให้คำปรึกษาแนะนำด้านวิชาการแก่หน่วยงานพัฒนา เอกชน และเกษตรกรเป้าหมาย การจัดงานวันเกษตร และประชุมสัมมนาในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร

ปัญหาและอุปสรรคของงานส่งเสริมอาชีพและบริการชุมชนของวิทยาลัยเกษตรกรรม สรุปได้จากการติดตามและการรายงานสรุปผลจากสถานศึกษา ประกอบด้วยปัญหา 5 ประเด็น ได้แก่ ปัญหาเกี่ยวกับการติดตามและประเมินผล ปัญหาและอุปสรรคด้านการบริหารงบประมาณ ปัญหาด้านการศึกษาเพื่อความมั่นคง และปัญหาที่สร้างความยุ่งยากมากที่สุด คือ การใช้เงินอย่างไม่ถูกต้องระเบียบ การรายงานผลการปฏิบัติงานไม่เป็นไปตามกำหนดเวลา และแบบฟอร์มที่กองกำหนดไว้ และผลการปฏิบัติงานส่วนใหญ่ยังเป็นนามธรรมอยู่

แนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคเพื่อให้การดำเนินงานส่งเสริมอาชีพและบริการชุมชนบรรลุวัตถุประสงค์นั้น ควรนำเอาหลักสูตรการบริหาร 14 ประการมาช่วยในการจัดระบบการปฏิบัติงานและเป็นศิลปะที่เป็นเทคนิควิธี ความสามารถพิเศษเมื่อนำเอาทรัพยากรบริหารประกอบด้วย คน เงิน วัสดุอุปกรณ์ในการปฏิบัติงาน และการจัดการตามกระบวนการบริหาร ซึ่งกระบวนการเหล่านี้จะทำให้การบริหารงานมีประสิทธิภาพสูงสุดก็ต่อเมื่อมีสิ่งต่าง ๆ ดังนี้

- วัตถุประสงค์ที่ชัดเจน
- การจัดบุคลากรเข้าทำงานให้เหมาะสมกับลักษณะงาน
- การมอบหมายและตรวจสอบผลงานได้เหมาะสมกับเวลาที่ต้องใช้ดำเนินการ
- การหาทางกระตุ้นให้คนทำงานเต็มความสามารถ
- มีแผนงานและวิธีดำเนินการที่เหมาะสม
- มีความสัมพันธ์กันอย่างดี และมีเหตุผลระหว่างบุคคลในองค์การด้วยพลังกลุ่ม

และเพื่อเป็นการลดความซ้ำซ้อนของกิจกรรม ความเบื้อหนาย ความสูญเสียต่าง ๆ ควรมีการนำเอาวิธีประเมินสภาวะชนบทอย่างเร่งด่วน (Rapid Rural Appraisal หรือ RRA) มาใช้ ซึ่งวิธีการ RRA มีพื้นฐานบนสภาพความเป็นจริงของเกษตรกร และทำการศึกษาระบบของเกษตรกรอย่างเป็นระบบ มีระเบียบแบบแผน ทำการแยกประเด็นปัญหาได้ชัดเจน

ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ในการส่งเสริมอาชีพและบริการชุมชนของวิทยาลัยเกษตรกรรม ได้มีผู้ศึกษาไว้หลายท่าน ทั้งที่เกี่ยวข้องโดยตรงและใกล้เคียง พอสรุปได้ดังนี้ ประสิทธิ์ (2530) กล่าวว่า สถาบันและวิทยาลัยที่ดำเนินการเรียนการสอนวิชาการเกษตรขั้นสูง ซึ่งเป็นองค์กรที่ทำหน้าที่นอกจากผลิตบุคลากรแล้ว ยังทำหน้าที่ศึกษาค้นคว้าวิจัยและเป็นแหล่งเก็บรวบรวม (store of knowledge) ของความรู้วิชาการและข้อมูลข่าวสารใหม่ ๆ สำหรับการพัฒนาเกษตรกรอีกด้วย เนื่องจากเป็นองค์กรหนึ่งของสังคม และได้รับทรัพยากรที่ต้องใช้จากสังคม ดังนั้นองค์กรเหล่านี้จึงควรจะให้บริการวิชาการความรู้เหล่านั้น โดยผ่านงานในหน้าที่ของการส่งเสริมและให้บริการสังคม (public

service) เป็นการตอบแทนงานในหน้าที่ซึ่งจัดเป็นหน้าที่หลักนอกเหนือจากงานในหน้าที่สอน ค้นคว้า วิจัย และการส่งเสริมเผยแพร่ ทานุบำรุงศิลปวัฒนธรรมประเพณี กิจกรรม การให้บริการวิชาการของมหาวิทยาลัย เพื่อการเข้าถึงบุคคลเป้าหมายมี 11 กิจกรรม คือ (1) จัดหลักสูตรและดำเนินการฝึกอบรม (2) ให้การสนับสนุนบุคลากรผู้เชี่ยวชาญเฉพาะสาขา (3) จัดโครงการนาร่องท้องที่ใดท้องที่หนึ่ง (4) ส่งเสริมเผยแพร่ความรู้ด้านการเกษตรไปสู่บุคคลต่างๆ โดยผ่านสื่อมวลชน (5) จัดตั้งศูนย์หรือสำนักฝึกอบรมทั้งในมหาวิทยาลัยและหมู่บ้านในพื้นที่เป้าหมาย (6) จัดการสาธิตแสดงรูปแบบของฟาร์มที่มีลักษณะเหมาะสมในแง่การดำเนินการ (7) จัดนิทรรศการหรืองานแสดงและสาธิตผลงานทางวิชาการเทคโนโลยีการเกษตรที่เหมาะสมในท้องถิ่น (8) ประสานงานและร่วมมือกับหน่วยงานพัฒนา (9) จัดทำโครงการพัฒนาร่วมกันระหว่างมหาวิทยาลัยและหน่วยงานพัฒนา (10) จัดทำโครงการวิจัยเชิงปฏิบัติการทางสังคม (Social Laboratory) ในท้องถิ่นที่ล้าหลัง (11) จัดสัมมนาและประชุมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการพัฒนาการเกษตร เล็ก (2518) ได้ศึกษาบทบาทของโรงเรียนและวิทยาลัยเกษตรกรรมที่ตั้งอยู่ในภาคกลางในการเผยแพร่ความรู้ทางการเกษตรตามธรรมชาติของเกษตรกรในท้องถิ่นนั้น พบว่าวิทยาลัยเกษตรกรรมแต่ละแห่งควรมีการดำเนินงานให้มากขึ้นในเรื่องเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์พืช พันธุ์สัตว์ ด้วยการจัดจำหน่ายให้เกษตรกรในราคาถูก พร้อมทั้งจัดหาปุ๋ยและเครื่องมือการเกษตรในราคาถูกมาขาย รวมถึงการป้องกันกำจัดวัชพืชและศัตรูพืช โรคระบาดสัตว์ และดำเนินการฝึกอบรมให้เกษตรกรได้รู้จริงในด้านการประกอบอาชีพการเกษตรให้มากยิ่งขึ้นด้วย

Naih และ Sankaram (1978) กล่าวถึงบทบาทในการให้บริการวิชาการแก่ชุมชนสถาบันการศึกษาพอสรุปได้ว่า มหาวิทยาลัยหรือสถาบันที่มีการเรียนการสอนวิชาการเกษตรนั้น ถ้าปราศจากการดำเนินการส่งเสริมและให้บริการความรู้ที่มีอยู่แล้วมากมายไปสู่สังคม สถาบันการศึกษาหรือวิทยาลัยเหล่านั้นก็เปรียบเสมือนหอคอยงาช้าง แล้วในที่สุดก็ล้มสลายไปเปรียบเสมือนต้นไม้ที่มีความอุดมสมบูรณ์เฉพาะลำต้น กิ่งก้านสาขา โดยปราศจากผลทำหน้าที่ช่วยในการแพร่กระจายหรือค้ำ撐เผ่าพันธุ์ต่อไป ในที่สุดต้นไม้ต้นนั้นก็เหี่ยวเฉาตายและสูญพันธุ์ไปในที่สุด และ Blaise และ Devison (1964) สรุปการวิจัยเรื่อง Role of University in National Development Planning ได้ความว่า วิทยาลัยและมหาวิทยาลัยมีบทบาทสำคัญในการเผยแพร่ความรู้ไปสู่ชุมชน โดยอาศัยวิธีการ

ให้การฝึกอบรมเพื่อส่งเสริมเผยแพร่ทักษะ ประสบการณ์ที่จำเป็นต่อการประกอบอาชีพให้แก่เกษตรกร รวมถึงการเผยแพร่ความรู้ผ่านสื่อมวลชนต่างๆ

Office of The University Affairs (1979) ได้กล่าวไว้ในบทบรรณาธิการถึงบทบาทหน้าที่ของมหาวิทยาลัยไว้ว่า มหาวิทยาลัยในประเทศไทย รวมถึงสถาบันการศึกษาชั้นสูงอื่นๆ ซึ่งจัดเป็นศูนย์กลางการศึกษาชั้นสูง มีหน้าที่ทั่วไป 4 อย่าง ได้แก่ (1) สอนทั้งวิชาการและวิชาชีพ (2) วิจัยพื้นฐานและการวิจัยประยุกต์ (3) ส่งเสริมและให้บริการชุมชน (4) อนุรักษ์และเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรม

Perkins (1973) ได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับงานให้บริการส่งเสริมที่กระทำโดยวิทยาลัยเกษตรกรรมว่าสามารถดำเนินการด้วยวิธีการ ดังนี้ (1) การให้ความรู้ที่จำเป็นแก่กลุ่มบุคคลเป้าหมาย (2) จุดมุ่งหมายการส่งเสริมของวิทยาลัย คือ ความมุ่งหวังของผู้อำนวยความสะดวก หรือความดีของการเกษตรที่ต้องการทราบถึง การกำหนดนโยบายการเรียนการสอนของวิทยาลัย และการกำหนดกิจกรรมส่งเสริม นอกจากนี้ Shannon และ Schoenfeld (1955) ได้อธิบายเพิ่มเติมถึงงานในหน้าที่ของวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยในด้านการส่งเสริมไว้ และสามารถแบ่งงานออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่ (1) การจัดหลักสูตรให้การศึกษากับบุคคลเป้าหมาย และดำเนินการเป็นชั้นเรียน และจัดภายนอกมหาวิทยาลัยสำหรับผู้ที่ไม่สามารถเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยได้ (2) การศึกษาต่อเนื่องหรือการศึกษาชั้นสูง สำหรับผู้ใหญ่ที่สำเร็จการศึกษามากับแล้ว โดยมุ่งที่การพัฒนาอาชีพตนเอง (3) การให้บริการและการวิจัยประยุกต์ เป็นการประยุกต์ปรับเปลี่ยนทรัพยากรในมหาวิทยาลัยให้สามารถตอบสนองต่อความต้องการความสนใจของเยาวชนและผู้ใหญ่อยู่นอกมหาวิทยาลัย เช่น ให้คำปรึกษาแนะนำ หรือให้บริการเครื่องมือ วัสดุอุปกรณ์ต่างๆ แก่แต่ละบุคคล กลุ่ม องค์กร และหน่วยงานต่างๆ ที่ดำเนินการพัฒนา และ Sison (1984) เสนอรายงานเป็นเอกสารเรื่องบทบาทและหน้าที่ของสถาบันศึกษาเกษตร และสามารถกล่าวสรุปได้ว่า เทคนิคและวิธีการในการส่งเสริมเผยแพร่ความรู้ของวิทยาลัยเกษตรกรรม/มหาวิทยาลัยในบางเรื่อง สามารถตอบสนองและตรงกับความต้องการของเกษตรกรในประเทศฟิลิปปินส์ได้เป็นอย่างดี ในเรื่องแหล่งความรู้ Mosher (1966) ได้ชี้แนะถึงแหล่งความรู้ที่จะนำไปเผยแพร่ มีหลายแหล่ง ดังนี้ (1) จากเกษตรกรที่ประสบผลสำเร็จในห้องถักมัน (2) บริษัทธุรกิจเอกชน (3) สถาบันการวิจัย (4) นักวิชาการและผู้รู้

Suvedi (1982) ได้ศึกษาถึงความคาดหวังของเกษตรกรต่องานส่งเสริมเผยแพร่ของวิทยาลัยเกษตรกรรมในประเทศอินโดนีเซีย ผลการศึกษาพอสรุปเป็นความคาดหวังของเกษตรกรได้ดังนี้ (1) ถ่ายทอดวิชาการไปให้กับเจ้าหน้าที่ของกระทรวงเกษตร (2) ใช้วิธีการสาธิตหรือการแสดงโครงการพัฒนาระบบการทำฟาร์ม (3) ตั้งโครงการพัฒนาต้นแบบ/หรือนำร่องในพื้นที่โดยเฉพาะ (4) การฝึกภาคสนามของนักศึกษาในรูปแบบค่ายอาสาพัฒนา (5) การวิจัยปฏิบัติการทางสังคมในพื้นที่ที่มีปัญหา หรือพื้นที่ที่ได้รับการช่วยเหลืออย่างไม่เพียงพอ (6) ตั้งจุดศูนย์กลางการแนะนำให้บริการวิชาการ ข่าวสาร ข้อมูล (7) การถ่ายทอดข่าวสารเทคโนโลยีใหม่ๆ โดยใช้สื่อมวลชน (8) ปรับแปลงผลการทดลองให้เหมาะสมแก่บุคคลเป้าหมาย (9) การวางแผนและการใช้เครื่องมืออุปกรณ์ร่วมกันเป็นอันหนึ่งอันเดียว (10) การจำหน่ายจ่ายแจกพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ (11) การให้บริการคำปรึกษาแก่บุคคลทั่วไปในสังคม (12) เป็นที่ปรึกษาของกระทรวงเกษตรในงานส่งเสริมเผยแพร่ (13) การให้ความช่วยเหลือแก่ชุมชน ดำเนินการโดยใช้พื้นที่ภายในสถาบันเป็นเป้าหมาย (14) การเริ่มต้นพัฒนาชุมชนต้องการความช่วยเหลือด้านการเงิน ความรู้ และได้รับการพัฒนามีส่วนร่วมด้วยการบริการทรัพยากรที่จำเป็น (15) ดำเนินการจัดหลักสูตรการศึกษาระยะสั้นนอกระบบ

Zhejiang Agricultural University (1983) ได้จัดทำเอกสารและเผยแพร่ผลงานของมหาวิทยาลัย และได้เสนอข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับงานบริการสังคมของมหาวิทยาลัยดังนี้ ในประเทศจีนประชากรได้ให้ความเชื่อถือมหาวิทยาลัยมาก การดำเนินงานเผยแพร่ของมหาวิทยาลัยเกษตรเป็นการที่จะพยายามนำเอาเทคนิควิธีการเกษตรแผนใหม่ไปสู่เกษตรกรด้วยการแสดงสาธิต โดยมหาวิทยาลัยต่างๆ แบ่งบทบาทหน้าที่กับแสดงเทคโนโลยีใหม่ที่เหมาะสม โดยเชิญเกษตรกรและผู้ทำงานส่งเสริมที่ดีเยี่ยมเยือนและเรียนรู้ภายในมหาวิทยาลัย และ Sailer (1967) ได้เสนอการดำเนินงานส่งเสริมของโรงเรียน/วิทยาลัยในประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมันว่า อาจารย์หรือผู้ซึ่งเป็นที่ปรึกษาและครูจากโรงเรียนเกษตรกรรม ซึ่งมักจะตั้งอยู่ห่างจากตัวเมือง มีบทบาทสำคัญยิ่งในการแนะนำเกษตรกรเป้าหมาย อีกทั้งให้คำปรึกษาแนะนำเพื่อการแก้ไขเมื่อมีปัญหาใหม่มาถึง นอกจากนี้ Donald (1968) ได้กล่าวไว้ในหนังสือเกี่ยวกับงานส่งเสริมการเกษตรในประเทศออสเตรเลีย พร้อมทั้งได้ชี้ประเด็นให้เห็นว่า เทคนิคและวิธีการใหม่ๆ สำหรับการ

ส่งเสริมให้บริการแก่เกษตรกรบุคคลเป้าหมายจะต้องได้รับการพัฒนา พร้อมทั้งอาศัยความร่วมมืออย่างใกล้ชิดระหว่างวิทยาลัย งานส่งเสริมและให้บริการของหน่วยงาน และงานส่วนธุรกิจเอกชน อย่างไรก็ตามการจัดฝึกอบรมโดยใช้หลักสูตรระยะสั้น เอกสารสิ่งพิมพ์ แพลงสาธิต โครงการวิจัยประยุกต์เชิงปฏิบัติการ กิจกรรมทั้งหมดที่กล่าวถึงต้องได้รับความร่วมมืออย่างจริงจังจากบุคลากรในสถาบันนั้นเป็นสำคัญ และ ห่านอง (2516) ได้ศึกษาดูงานด้านการส่งเสริมการเกษตร และรายงานไว้ว่า ในประเทศญี่ปุ่นรัฐบาลได้ตั้งโรงเรียนเกษตรกรรม เพื่อให้บริการความรู้ทางการเกษตรแบบการศึกษาในระบบ ผู้เข้าร่วมโครงการเป็นเยาวชนชาย และผู้ได้รับการศึกษาชั้นก้าวหน้าปานกลาง และผ่านการคัดเลือกที่ควรมาจากครอบครัวเกษตรกร หัวหน้าครอบครัวมีความเต็มใจที่จะยกกิจการให้บุตรชายผู้ผ่านการอบรมดำเนินการต่อไป โครงการฝึกอบรมประกอบด้วย สาระทางทฤษฎี และการปฏิบัติงานในฟาร์มเป็นระยะเวลา 1 ปี หลังการฝึกอบรมบุคคลเหล่านั้นจึงได้รับความคาดหวังจากสังคมว่า เป็นบุคคลที่มีความรู้และประสบการณ์อย่างดีทั้งด้านการเกษตร และพร้อมที่จะพัฒนาการเกษตรของประเทศให้ก้าวหน้าต่อไปได้

ภาราดา (2523) ได้ไปศึกษาดูงานที่ประเทศเกาหลีใต้แล้วทราบว่า ในมหาวิทยาลัยเคมยุง (Keimyung University) เมืองเตกู (Teku) ประเทศเกาหลีใต้ ได้เชิญบุคคลที่เป็นเป้าหมายให้เข้าร่วมจัดทำหลักสูตรและความเหมาะสมของหลายๆ โครงการด้านการศึกษาคู่ใหญ่ได้กำหนดขึ้นโดยสมาคมการศึกษาคู่ใหญ่ และ Crouch และ Chamala (1981) ศึกษาถึงการดำเนินงานส่งเสริมของสถาบันการศึกษาในมหาวิทยาลัยประเทศปาปัวนิวกินี พบว่าโครงการส่งเสริมการเกษตรแบบผสมผสานได้จัดทำขึ้นในมหาวิทยาลัย และเน้นในเรื่องการให้การฝึกอบรมแก่ผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานองค์การพัฒนาการเกษตร โดยสรุปการดำเนินงานจริงในด้านการให้บริการเผยแพร่ความรู้ไปสู่เกษตรกรของมหาวิทยาลัยและสถาบันการศึกษาวิชาการเกษตรขั้นสูง อาศัยเทคนิควิธีการต่างๆ ดังนี้ จัดทำฟาร์ม แสดงเทคนิควิธีการผลิตทางการเกษตรที่เหมาะสม การเยี่ยมชมสถาบัน การฝึกงานภาคสนามของนักเรียน การอบรมหลักสูตรระยะสั้น การให้บริการข้อมูลข่าวสาร การวิจัยประยุกต์ในห้องที่ การสนับสนุนวิชาการ วิทยากร แก่หน่วยงาน การจัดการอบรมแก่เกษตรกร โดยที่เกษตรกรมีส่วนร่วมกำหนดหลักสูตรการฝึกอบรมบุคลากรในหน่วยงานองค์กร/กลุ่มพัฒนา Cheong (1972) ได้ศึกษางานให้บริการวิชาการของมหาวิทยาลัยใน

ประเทศเกาหลีเสนอแนะว่า บุคคลเป้าหมายของการส่งเสริมเผยแพร่วิชาการของวิทยาลัย/มหาวิทยาลัย ควรประกอบด้วย (1) นักพัฒนาชนบท รวมถึงพนักงานของเอกชน (2) สมาชิกครอบครัวของเกษตรกร (3) สมาชิกในครอบครัวที่ไม่เป็นเกษตรกร (4) บุคลากรในสถาบันการศึกษา (5) บุคลากรในหน่วยงานเอกชน

ประสิทธิ์ (2530) กล่าวว่า ในประเทศไทยเรางานในหน้าที่การส่งเสริมและการให้บริการวิชาการแก่สังคมของมหาวิทยาลัยนั้น ยังไม่ได้กำหนดหรือระบุให้มีความกระจ่างชัดในด้านคำจำกัดความ ปรัชญา กลไก กิจกรรม ตลอดจนเทคนิควิธีการดำเนินงาน เพื่อให้สามารถมองเห็นในความแตกต่างกันจากงานให้บริการและพัฒนาของหน่วยงานที่ดำเนินงานพัฒนาพื้นที่โดยตรง (line-development agencies) ผลที่ตามมาคือ ทำให้มหาวิทยาลัยดำเนินงานให้บริการส่งเสริมเพื่อการพัฒนาที่มีลักษณะซ้ำซ้อน และ/หรือซ้ำซ้อนกับหน่วยงานที่ดำเนินงานพัฒนาโดยตรงก็เกิดขึ้นอย่างหลีกเลี่ยงไม่พ้น นอกจากนี้งานในหน้าที่ของมหาวิทยาลัยก็ยังไม่ได้รับการติดตามประเมินผลอย่างจริงจังและมีระบบ ยิ่งไปกว่านั้นการดำเนินงานในหน้าที่ส่งเสริมและให้บริการวิชาการแก่สังคมของมหาวิทยาลัยก็มักได้รับการตำหนิ และเรียกร้องจากหน่วยงานพัฒนาให้ยกเลิกกิจกรรมที่มหาวิทยาลัยกำลังดำเนินการอยู่เป็นประจำอีกด้วย และ พลากร (2529) ศึกษาความต้องการของประชาชนในการเข้ารับการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมหลักสูตรระยะสั้นของวิทยาลัยเกษตรกรรมร้อยเอ็ด พบว่า ความต้องการของประชาชนที่มีต่อการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรม ประชาชนต้องการเข้ารับการฝึกอบรมวิชาชีพการเลี้ยงสัตว์ปีก การทำนาแผนใหม่ ข้างโพธิ์ การเลี้ยงโคนม-โคเนื้อ สวนผัก การป้องกันและรักษาโรคสัตว์ การแก้ไขและตรวจสอบเครื่องยนต์ฟาร์ม การใช้และบำรุงรักษาเครื่องมือขนาดเล็ก การเลี้ยงปลา การเพาะเห็ดและทำเชื้อเห็ดชนิดต่างๆ ตามลำดับ โดยต้องการเข้ารับการฝึกอบรมระยะเวลานี้เพียง 1 สัปดาห์ ระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ถึงเดือนเมษายน ในวันธรรมดาตลอดทั้งวัน ส่วนค่าธรรมเนียมในการฝึกอบรมต้องการให้เก็บในอัตราไม่เกิน 10 บาทต่อวิชา และต้องการการสอนที่เน้นทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติควบคู่กันไป รวมทั้งการจัดให้มีที่พักศึกษาประกอบด้วย และเมื่อเสร็จสิ้นการฝึกอบรมแล้วควรมอบประกาศนียบัตรให้แก่ผู้เข้ารับการฝึกอบรมด้วย นอกจากนี้ สุ่มน (2529) ได้ศึกษาความต้องการทางการเกษตรของประชาชนในหมู่บ้านใกล้เคียงวิทยาลัยเกษตรกรรมพัทลุง ผลปรากฏว่า ประชาชนส่วนใหญ่ต้องการความ

รู้ทางการเกษตรจากวิทยาลัยเกษตรกรรมพัทลุง โดยต้องการความรู้ทางด้านการเลี้ยงสัตว์ และการปลูกพืชในระดับปานกลาง คือ เรื่องการเลี้ยงไก่ การเลี้ยงสุกร การเลี้ยงเป็ด การเลี้ยงโคนม โคเนื้อ การปลูกข้าว การปลูกผัก การปลูกข้าวโพด การปลูกไม้ผล และ ต้องการความรู้เกี่ยวกับการประมงและช่างเกษตรในระดับน้อย คือ การเลี้ยงปลาน้ำจืด การเลี้ยงกุ้ง การใช้และบำรุงรักษารถไถนาเดินตาม ประชาชนส่วนมากต้องการวิธีการ ส่งเสริมแบบกลุ่มในระดับปานกลาง โดยวิธีการบรรยาย การฝึกอบรมหลักสูตรเคลื่อนที่ และการสาธิต ขอคำแนะนำ ไม่ทราบว่าจะติดต่อขอคำแนะนำจากใคร และไม่ทราบว่า วิทยาลัยเกษตรกรรมพัทลุงมีความรู้อะไรบ้างเพื่อการส่งเสริมเผยแพร่ ข้อเสนอแนะของ ประชาชน คือ ต้องการให้อาจารย์และนักศึกษาออกไปทำการส่งเสริมและเผยแพร่ความรู้ รวมทั้งบริการให้ความรู้ทางการเกษตรแก่ประชาชนในหมู่บ้าน และติดตามผลการส่งเสริม นอกจากนั้นประชาชนยังต้องการให้วิทยาลัยเกษตรกรรมพัทลุงทำการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับ โครงการฝึกอบรม และการบริการความรู้ทางการเกษตรให้ประชาชนในหมู่บ้านทราบด้วย

สง่า (2526) ได้ศึกษาความต้องการความรู้ทางการเกษตรของเกษตรกรผู้นำที่มี ต่อวิทยาเขตเกษตรสุรินทร์ ผลปรากฏว่า เกษตรกรผู้นำส่วนใหญ่ต้องการความรู้ในเรื่อง การทำนาข้าว การเลี้ยงกระบือ การเลี้ยงสุกร การปลูกข้าวโพด การเลี้ยงไก่เนื้อ และ การทำสวนผัก ตามลำดับ ส่วนความต้องการรับรู้เกี่ยวกับสาขาอื่นที่เกี่ยวข้องกับการ เกษตร ได้แก่ แหล่งรับซื้อผลิตผลเกษตร การหาแหล่งเงินทุน หลักการเก็บรักษาผลิตผล เกษตร ราคาของผลิตผลเกษตร และหลักการจัดการฟาร์ม ตามลำดับ นอกจากนี้เกษตรกร- ผู้นำยังมีความต้องการศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับการป้องกันโรคพืชและโรคสัตว์ เรื่อง พันธุ์และแหล่งพันธุ์ ในด้านวิธีการส่งเสริม เกษตรกรผู้นำต้องการให้เจ้าหน้าที่ไปเยี่ยม เยือนเกษตรกรที่บ้าน และที่ฟาร์มมากที่สุด

การตรวจเอกสารเกี่ยวกับความคาดหวัง

ถวิล (2526) ได้บรรยายเกี่ยวกับลักษณะความคาดหวังไว้ในเอกสาร ซึ่งพอสรุป ได้ว่า ความคาดหวังเป็นสิ่งจำเป็นอย่างมากในการทำงาน เพราะการทำงานใดก็ตามถ้า เรามีความคาดหวังมาก เราย่อมตั้งใจทำงานมาก การประสบความสำเร็จในงานนี้ย่อมจะ มาก แต่ถ้าเรามีความคาดหวังน้อย เราอาจจะตั้งใจทำงานนี้น้อย การประสบผลสำเร็จ

ย่อมมีน้อย นอกจากนั้น ทวีล (2526) ยังได้เสนอผลการทดลองของ เคลลีย์ (Kelley) ซึ่งพอสรุปได้ว่า ความคาดหวังของบุคคลอื่นจะมีอิทธิพลต่อกำลังใจในการปฏิบัติงานของผู้ได้รับ การคาดหวังอย่างมาก จะเห็นได้ว่าความคาดหวังเป็นแรงกระตุ้นหรือแรงจูงใจอันสำคัญ อย่างหนึ่งที่จะทำให้การปฏิบัติงานต่างๆประสบความสำเร็จ นอกจากนี้ สิทธิโชค (2525) ได้กล่าวถึงความคาดหวังในบทบาทของบุคคลที่ว่า การที่บุคคลจะรับรู้ว่าจะตนเองควรแสดง บทบาทอย่างไรนั้น บุคคลก็รับรู้จากความคาดหวังที่สมาชิกอื่นๆ มีต่อเขา เช่น ผู้ครอบครอง สถานภาพของผู้นำ เขาจะต้องเรียนรู้ว่าสมาชิกกลุ่มที่เขาเป็นผู้นำนั้นมีความคาดหวังใน บทบาทของเขาอย่างไร ผนวกกับการรับบทบาทผู้นำในความคิดของเขาแล้ว เขาก็จะได้รับ ความนิยมชมชอบ และเมื่อขัดแย้งกับความคาดหวังของบุคคลส่วนใหญ่เขาจะไม่ได้รับการ สนับสนุนอีก และ คาเนิน (2529) สามารถนำมาเสริมว่า ความคาดหวังของบุคคลนั้นมี อิทธิพลต่อความสำเร็จของการปฏิบัติงานของบุคคลนั้นเป็นอย่างยิ่ง